

I. DISPOSICIÓN XERAIS

XEFATURA DO ESTADO

2029 *Real decreto lei 3/2013, do 22 de febreiro, polo que se modifican o réxime das taxas no ámbito da Administración de xustiza e o sistema de asistencia xurídica gratuíta.*

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

I

A Lei 10/2012, do 20 de novembro, pola que se regulan determinadas taxas no ámbito da Administración de xustiza e do Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses, actualizou o réxime de determinadas taxas no ámbito da Administración de xustiza. Esta lei configúrase como a norma habilitante dos recursos orzamentarios imprescindibles que garantan o financiamento da nova regulación substantiva do dereito á xustiza gratuíta a que se refire o artigo 119 da Constitución, dereito de carácter instrumental respecto do dereito fundamental de acceso á xurisdición recoñecido no seu artigo 24.

Nesta tarefa tívose en conta a doutrina asentada polo Tribunal Constitucional, tanto na súa Sentenza 20/2012, do 16 de febreiro de 2012, coma noutras posteriores, que valida a viabilidade dun sistema mixto de financiamento da Administración de xustiza con cargo aos impostos e «ás taxas aboadas por quen resulta beneficiado pola actuación xudicial».

A aplicación da lei, porén, puxo de manifesto que, malia que as taxas, en abstracto e por si mesmas, non se consideran lesivas de ningún dereito, poderían chegar a darse casos concretos e individualizados en que a contía fixada na taxa resultase excesiva. Consecuentemente, mesmo partindo da lexitimidade da vixente configuración da taxa, cómpre arbitrar os mecanismos que eviten que, nin sequera con carácter residual, a contía das taxas poida xerar efectos non desexados.

O exposto xustifica a urxencia por acompañar a aplicación da taxa polo exercicio da potestade xurisdicional con algunhas das medidas que hoxe se inclúen no anteproxecto de nova Lei de asistencia xurídica gratuíta. Sen a coordinación de consecuencias xurídicas o funcionamento do modelo podería verse afectado na súa coherencia interna.

II

A Lei 10/2012, do 20 de novembro, configúrase como unha premisa básica para o bo funcionamento da xustiza gratuíta ao garantir a suficiencia de recursos do sistema, ben que a súa entrada en vigor se produciu de maneira anticipada en relación coa súa norma complementaria, a nova Lei de asistencia xurídica gratuíta, cuxa tramitación parlamentaria presenta maior complexidade. Esta circunstancia, que puxo de manifesto o Defensor do Pobo, obriga a revisar determinados aspectos da vixente Lei de asistencia xurídica gratuíta co fin de acompañar os efectos de ambas as normas. Desta forma, a extraordinaria e urxente necesidade que xustifica este real decreto lei é evitar que os distintos tempos de aprobación das leis citadas, derivados das diferenzas de tramitación parlamentaria, alteren a súa aplicación práctica.

Así mesmo, as modificacións puntuais que se levan a cabo na Lei 10/2012, do 20 de novembro, e que estas se concretan en reducións da contía das taxas en determinados supostos, ou a súa non existencia en función da natureza do proceso, supoñen que este real decreto lei se axuste aos límites materiais que para estas normas con rango de lei prescribe o artigo 86.1 da Constitución.

III

Nesta liña, en primeiro lugar, introdúcese unha serie de cambios na Lei 10/2012, do 20 de novembro, co obxecto de atender coa maior celeridade as propostas expostas polo Defensor do Pobo. Por esta razón incorpórase unha nova exención para a execución dos laudos ditados polas xuntas arbitrais de consumo. Dentro da regulación da determinación da cota tributaria da taxa, as actuais circunstancias aconsellan a introdución dunha escala específica para as persoas naturais, cun tipo menor que o xeral, que se reservaría para as persoas xurídicas. Así mesmo, límitase, desde o punto de vista da súa contía, a aplicación da taxa na orde contencioso-administrativa cando o recurso se interpoña contra resolucións sancionadoras, impedindo que a taxa supere o 50 por cento do seu importe económico.

As razóns de urxencia e necesidade xustifican tamén unha serie de modificacións dirixidas a resolver problemas e dúbidas formulados na práctica e que afectaban os procesos capacidade, filiación, matrimonio e menores, as accións que poden interpor os administradores concursais ou os de división de patrimonios.

Xunto con iso opérase unha modificación na Lei de asistencia xurídica gratuíta 1/1996, actualmente en vigor, para evitar desfases entre o réxime normativo recollido nela e a aplicación das taxas no ámbito da Administración de xustiza. Con este fin defínense os supostos que permiten o recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta, establecendo unha casuística máis ampla que a existente ata o de agora e elévanse os limiares vixentes, introducindo así unha mellora substancial que beneficiará de maneira directa os cidadáns. De forma paralela, substitúese a referencia ao salario mínimo interprofesional pola do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) co fin de mellorar as contías determinantes do limiar por debaixo do cal se recoñece o dereito.

IV

Modifícase o artigo correspondente ao pagamento das custas da Lei 1/2000, do 7 de xaneiro, de axuízamento civil, para evitar que nun proceso de execución dunha hipoteca constituída para a adquisición dunha vivenda habitual se inclúa, entre os conceptos das custas procesuais que debe aboar o executado, o da taxa pagada polo exercicio da potestade xurisdiccional, e esténdese a mesma exclusión ao avalista.

Con estes axustes preténdese garantir unha aplicación máis adecuada das taxas no ámbito da Administración de xustiza previstas na Lei 10/2012, do 20 de novembro, á vez que se adiantan no tempo algunhas das previsións da futura nova regulación da asistencia xurídica gratuíta.

V

O elevado custo e os problemas de seguridade que supón a conservación das drogas tóxicas, estupefacientes e das substancias psicotrópicas intervidas nos procesos penais aconsella introducir na Lei de axuízamento criminal un réxime flexible que facilite a súa rápida destrución, unha vez realizados os informes analíticos pertinentes e asegurada a conservación de mostras suficientes para garantir ulteriores comprobacións, para superar así algúns problemas que hoxe existen e que deben ser resoltos con urxencia.

O vixente artigo 367 ter da Lei de axuízamento criminal obriga a conservar, en todo caso, as «mostras suficientes para garantir ulteriores comprobacións ou investigacións». Con todo, a aplicación das directrices internacionais para a toma de mostras e práctica de análises de substancias determina que a mostra remitida ao Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses ou ao servizo de Sanidade se corresponda cunha gran cantidade de droga cuxa conservación presenta importantes e graves problemas de seguridade. Ao mesmo tempo, unha vez practicada a análise, non resulta necesaria nin conveniente a conservación de todas as mostras remitidas ao organismo correspondente para unha posible posterior contraanálise. Pola contra, a conservación dunha mostra significativa, ou «das mostras mínimas e imprescindibles que, conforme criterios

científicos, resulten necesarias para garantir ulteriores comprobacións ou investigacións» é abondo. A droga que debe ser realmente conservada non é o total das mostras inicialmente remitidas para análise, senón tan só a cantidade de droga que garanta, tras a práctica da análise inicial, unha análise contraditoria e unha análise dirimente (neste sentido, a Recomendación do Consello Europeo do 30 de marzo de 2004 sobre directrices para a toma de mostras de drogas incautadas para efectos de análise). Por iso, e para asegurar adecuadamente o dereito á defensa, cómpre que sexa o organismo encargado da análise o que determine o contido desa «mostra mínima» conforme os criterios científicos establecidos nas directrices internacionais e os protocolos consensuados sobre esta materia.

Así mesmo, a experiencia confirma que a conservación dos alixos carece de sentido e xustificación na xeneralidade dos casos, polo que resulta conveniente axilizar o procedemento, autorizando a súa destrución –unha vez realizadas as análises necesarias e recollidas as mostras mínimas suficientes– se o xuíz instructor, dentro do prazo dun mes desde que se lle comunicase a realización das comprobacións necesarias, non ordena a súa conservación íntegra.

A salvagarda eficaz do ben xurídico protexido nos delitos contra a saúde pública, en particular nos delitos de tráfico de drogas tóxicas, estupefacientes e substancias psicotrópicas tipificados nos artigos 368 a 372 do Código penal, unha adecuada tutela do dereito á protección da saúde dos membros das forzas e corpos de seguridade, así como a necesidade de evitar uns elevados e innecesarios custos económicos ás administracións públicas, máxime na actual situación de crise, demandan a adopción, con carácter de urxente, sen mingua das garantías que no proceso penal amparan as partes, das medidas legislativas que permitan a rápida destrución das drogas tóxicas, estupefacientes e substancias psicotrópicas, facendo realidade a vontade do lexislador de solucionar o urxente problema descrito, presente en reformas legais anteriores que, porén, non alcanzaron a finalidade que as presidiu.

As mesmas razóns aconsellan a previsión dun réxime transitorio que autorice a aplicación desta nova regulación ás drogas tóxicas, estupefacientes ou substancias psicotrópicas baixo custodia das autoridades administrativas no momento da entrada en vigor deste real decreto lei.

VI

Na parte final deste real decreto lei inclúese, en primeiro lugar, unha disposición adicional que regulariza a situación creada en relación co aboamento das cotas de dereitos pasivos e das cotizacións ás respectivas mutualidades de funcionarios tras a supresión da paga extraordinaria e da paga adicional ou equivalente do complemento específico do persoal do sector público e dos altos cargos, do mes de decembro de 2012, efectuada polos artigos 2 e seguintes do Real decreto lei 20/2012, do 13 de xullo, de medidas para garantir a estabilidade orzamentaria e de fomento da competitividade.

Como consecuencia do establecido no artigo 23.2 do texto refundido da Lei de clases pasivas do Estado, aprobado polo Real decreto legislativo 670/1987, do 30 de abril, e na disposición derradeira cuarta, dous, da Lei 10/2012, do 20 de novembro, pola que se regulan determinadas taxas no ámbito da Administración de xustiza e do Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses, tanto a cota de dereitos pasivos como a das respectivas mutualidades de funcionarios aboáronse dobremente no mes de decembro de 2012.

Non obstante, a previsión de aboar dobremente as referidas cotas nos meses de xuño e decembro de cada ano obedece ao feito de que, neses meses, o persoal de que se trata percibe, xunto coa mensualidade ordinaria, a correspondente á paga extraordinaria.

Dado que a retribución que o persoal do sector público percibiu no mes de decembro de 2012 non incluía o importe correspondente á paga extraordinaria (e á adicional do complemento específico ou equivalente) dese mes, razóns de xustiza material aconsellan que a cotización se minore na mesma proporción e que esa minoración se realice coa

maior urxencia posible. Así, esta disposición permite, coa necesaria habilitación legal, regularizar as cotas por dereitos pasivos e mutualidades do mes de decembro de 2012.

A disposición derradeira primeira modifica determinados preceptos da Lei de orzamentos xerais do Estado para o ano 2013 co obxecto de completar e permitir unha aplicación máis adecuada e correcta deles. Para iso, amplíase o ámbito temporal da posible aplicación da compensación das exencións no imposto sobre vehículos de tracción mecánica contidas no Convenio de cooperación para a defensa cos Estados Unidos, para o cal, en calquera caso, será necesaria a subscrición dun convenio cos concellos afectados. Así mesmo, aclárase a forma de cálculo dos ingresos tributarios do Estado como índice de evolución aplicable na participación das entidades locais en tributos do Estado do ano 2013, e que se utilizou para a determinación dos importes recollidos no estado de gastos da sección orzamentaria correspondente. Por último, amplíase de tres a cinco anos o período de vixencia dos plans de redución de débeda ou de saneamento nos casos de refinanciamento de operacións de crédito a longo prazo concertadas polas entidades locais e clarifícanse os obxectivos que deben rexer os plans de redución de débeda mencionados.

Outra das disposicións derradeiras refírese ao réxime especial de aplicación da Lei 29/1994, do 24 de novembro, de arrendamentos urbanos, aos contratos de arrendamento previstos na disposición adicional única do Real decreto lei 27/2012, do 15 de novembro, de medidas urxentes para reforzar a protección dos debedores hipotecarios. Unha norma que instou o Goberno a promover co sector financeiro a constitución dun fondo social de vivendas propiedade das entidades de crédito, destinadas a ofrecer cobertura a aquelas persoas que fosen desaloxadas da súa vivenda habitual polo impagamento dun préstamo hipotecario, cando concorran nelas circunstancias de especial vulnerabilidade. A recente apertura do procedemento de asignación das primeiras vivendas procedentes dese fondo exige que, o máis axiña posible, se dote de cobertura legal a determinadas especialidades que deben observar os contratos de arrendamento que proximamente se van comezar a celebrar.

Refórmase tamén o Real decreto lei 10/2008, do 12 de decembro, polo que se adoptan medidas financeiras para a mellora da liquidez das pequenas e medianas empresas, e outras medidas económicas complementarias, para evitar que as empresas incorran en causa legal de redución de capital e, de ser o caso, de disolución a causa das perdas. Neste momento, dado que o proceso de consolidación bancaria vai supor unha nova caída significativa do valor de mercado dos bens inmobles, cómpre a aprobación dunha nova prórroga desta medida, polo menos, durante este ano, que é o tempo mínimo para negociar a reestruturación dos pasivos do sector e ampliar o seu ámbito de aplicación para evitar que as empresas do sector inmobiliario entren en situación de concurso de acredores. Prevese que esta será a última prórroga que faga falta, xa que os axustes no activo das entidades nos últimos anos van supor un correlativo axuste no pasivo.

Por outro lado, a modificación da Lei 9/2012, do 14 de novembro, de reestruturación e resolución de entidades de crédito, inclúe unha disposición adicional que aclara que as operacións realizadas pola Sociedade de Xestión de Activos Procedentes da Reestruturación Bancaria (Sareb) en aplicación da súa normativa reguladora non constitúen unha operación de concentracións en virtude da Lei 15/2007, a pesar de que algunhas delas poidan superar os limiares de notificación establecidos nesa lei, por seren aquelas execución dun mandato legal. A urxencia desta disposición vén dada porque a inminente achega dos activos das entidades grupo 2 desencadearía a obriga de notificar a operación como de concentración.

Na súa virtude, en uso da autorización contida no artigo 86 da Constitución española, por proposta dos ministros de Xustiza, de Facenda e Administracións Públicas e de Economía e Competitividade, e logo de deliberación do Consello de Ministros na súa reunión do día 22 de febreiro de 2013,

DISPOÑO:

Artigo 1. *Modificación da Lei 10/2012, do 20 de novembro, pola que se regulan determinadas taxas no ámbito da Administración de xustiza e do Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses.*

Un. A letra c) do artigo 2 pasa a ter a seguinte redacción:

«c) A interposición do recurso contencioso-administrativo.»

Dous. Modifícase o número 1 do artigo 3:

«1. É suxeito pasivo da taxa quen promova o exercicio da potestade xurisdiccional e realice o seu feito impoñible.

Para os efectos previstos no parágrafo anterior, entenderase que se realiza un único feito impoñible cando no escrito en que se exerza o acto procesual que constitúe o feito impoñible se acumulen varias accións principais que non proveñan dun mesmo título. Neste caso, para o cálculo do importe da taxa sumaranse as contías de cada unha das accións obxecto de acumulación.»

Tres. Modifícase a letra a) do número 1 do artigo 4, ao que tamén se engaden tres novas letras:

«a) A interposición de demanda e a presentación de posteriores recursos en relación cos procesos sobre capacidade, filiación, matrimonio e menores regulados no título I do libro IV da Lei de axuízamento civil. Porén, estarán suxeitos ao pagamento da taxa os procesos regulados no capítulo IV do citado título e libro da Lei de axuízamento civil que non se inicien de mutuo acordo ou por unha das partes co consentimento da outra, mesmo cando existan menores, salvo que as medidas solicitadas versen exclusivamente sobre estes.»

«g) A interposición da demanda de execución de laudos ditados polas xuntas arbitrais de consumo.

h) As accións que, en interese da masa do concurso e logo de autorización do xuíz do Mercantil, interpoñan os administradores concursais.

i) Os procedementos de división xudicial de patrimonios, salvo nos supostos en que se formule oposición ou se suscite controversia sobre a inclusión ou exclusión de bens, devindicando a taxa polo xuízo verbal e pola contía que se discuta ou a derivada da impugnación do caderno particional a cargo do opositor e, se ambos se opuxeren, a cargo de cada un pola súa respectiva contía.»

Catro. Engádesse un novo número 4 ao artigo 4:

«4. Na orde contencioso-administrativa, os funcionarios públicos cando actúen en defensa dos seus dereitos estatutarios terán unha exención do 60 por cento na contía da taxa que lles corresponda pola interposición dos recursos de apelación e casación.»

Cinco. Engádesse un parágrafo novo ao número 2 do artigo 6:

«Consideraranse, para efectos da determinación da base impoñible, como procedementos de contía indeterminada os procesos regulados no capítulo IV do título I do libro IV da Lei de axuízamento civil non exentos do aboamento da taxa.»

Seis. No número 1 do artigo 7, a continuación da táboa correspondente á cantidade fixa da taxa da orde xurisdiccional contencioso-administrativa, engádesse o seguinte parágrafo:

«Cando o recurso contencioso-administrativo teña por obxecto a impugnación de resolucións sancionadoras, a contía da taxa, incluída a cantidade variable que prevé o punto seguinte, non poderá exceder o 50 por cento do importe da sanción económica imposta.»

Sete. O parágrafo primeiro do número 2 do artigo 7 pasa a ter a seguinte redacción:

«2. Cando o suxeito pasivo sexa persoa xurídica satisfacerase, ademais, a cantidade que resulte de aplicar á base impositiva determinada consonte o disposto no artigo anterior o tipo de gravame que corresponda, segundo a seguinte escala:»

Oito. Engádesse un novo número 3 ao artigo 7:

«3. Cando o suxeito pasivo sexa persoa física satisfacerase, ademais, a cantidade que resulte de aplicar á base impositiva da taxa un tipo do 0,10 por cento co límite de contía variable de 2.000 euros.»

Novo. Modifícanse os números 2 e 5 do artigo 8:

«2. O xustificante do pagamento da taxa conforme o modelo oficial, debidamente validado, acompañará todo escrito procesual mediante o cal se realice o feito impositivo deste tributo.

En caso de que non se xuntase ese xustificante, o secretario xudicial requirirá o suxeito pasivo para que o achegue no prazo de dez días, e non dará curso ao escrito ata que tal omisión se emende. A ausencia de emenda de tal deficiencia, tras o requirimento do secretario xudicial a que se refire o precepto, dará lugar á preclusión do acto procesual e á conseguinte continuación ou finalización do procedemento, segundo proceda.»

«5. Efectuarase unha devolución do 60 por cento do importe da cota da taxa, que en ningún caso dará lugar á devindicación de xuros de demora cando, en calquera dos procesos cuxa iniciación dea lugar á devindicación deste tributo, teña lugar a conformidade total ou se alcance un acordo que poña fin ao litixio.

Esta devolución tamén será aplicable naqueles supostos en que a Administración demandada recoñecese totalmente en vía administrativa as pretensións do demandante.

Terase dereito a esta devolución desde a firmeza da resolución que poña fin ao proceso e faga constar a forma de terminación.»

Artigo 2. *Modificación da Lei 1/1996, do 10 de xaneiro, de asistencia xurídica gratuíta.*

Un. Engádesse as seguintes letras ao artigo 2:

«g) Con independencia da existencia de recursos para litigar, recoñéceselles o dereito de asistencia xurídica gratuíta, que se lles prestará de inmediato, ás vítimas de violencia de xénero, de terrorismo e de trata de seres humanos naqueles procesos que teñan vinculación, deriven ou sexan consecuencia da súa condición de vítimas, así como aos menores de idade e ás persoas con discapacidade psíquica cando sexan vítimas de situacións de abuso ou maltrato.

Este dereito asistirá tamén os habentes causa en caso de falecemento da vítima, sempre que non sexa o agresor.

Para os efectos da concesión do beneficio de xustiza gratuíta, a condición de vítima adquirírase cando se formule denuncia ou querela, ou se inicie un procedemento penal, por algún dos delitos a que se refire este punto, e manterase mentres permaneza en vigor o procedemento penal ou cando, tras a súa finalización, se ditase sentenza condenatoria. O beneficio de xustiza gratuíta perderase en caso de sentenza absolutoria firme ou arquivo firme do procedemento

penal, sen a obriga de aboar o custo das prestacións desfrutadas gratuitamente ata ese momento.

h) Con independencia da existencia de recursos para litigar, recoñécese o dereito de asistencia xurídica gratuíta a quen a causa dun accidente acredite secuelas permanentes que lle impidan totalmente a realización das tarefas da súa ocupación laboral ou profesional habitual e requira a axuda doutras persoas para realizar as actividades máis esenciais da vida diaria, cando o obxecto do litixio sexa a reclamación de indemnización polos danos persoais e morais sufridos.»

Dous. O artigo 3 pasa a ter a seguinte redacción:

«Artigo 3. *Requisitos básicos.*

1. Recoñecerase o dereito de asistencia xurídica gratuíta a aquelas persoas físicas que, carecendo de patrimonio suficiente, contén cuns recursos e ingresos económicos brutos, computados anualmente por todos os conceptos e por unidade familiar, que non superen os seguintes limiares:

a) Dúas veces o indicador público de renda de efectos múltiples vixente no momento de efectuar a solicitude cando se trate de persoas non integradas en ningunha unidade familiar.

b) Dúas veces e media o indicador público de renda de efectos múltiples vixente no momento de efectuar a solicitude cando se trate de persoas integradas nalgunha das modalidades de unidade familiar con menos de catro membros.

c) O triplo dese indicador cando se trate de unidades familiares integradas por catro ou máis membros.

2. Constitúen modalidades de unidade familiar:

a) A integrada polos cónxuxes non separados legalmente e, se os houber, os fillos menores con excepción dos que estean emancipados.

b) A formada polo pai ou a nai e os fillos que reúnan os requisitos a que se refire a regra anterior.

3. Os medios económicos poderán, con todo, ser valorados individualmente cando o solicitante acredite a existencia de intereses familiares contrapostos no litixio para o cal se solicita a asistencia.

4. O dereito á asistencia xurídica gratuíta só se lles poderá recoñecer a aqueles que litiguen en defensa de dereitos ou intereses propios, ou alleos cando teñan fundamento nunha representación legal. Neste último caso, os requisitos para a obtención do beneficio estarán referidos ao representado.

5. Recoñeceráselles o dereito de asistencia xurídica gratuíta ás persoas xurídicas mencionadas na letra c) do artigo anterior cando, carecendo de patrimonio suficiente, o resultado contable da entidade en cómputo anual fose inferior á cantidade equivalente ao triplo do indicador público de renda de efectos múltiples.»

Tres. O artigo 4 quedará redactado nos seguintes termos.

«Artigo 4. *Exclusión por motivos económicos.*

1. Para os efectos de comprobar a insuficiencia de recursos para litigar, teranse en conta, ademais das rendas e doutros bens patrimoniais ou circunstancias que declare o solicitante, os signos externos que manifesten a súa real capacidade económica, e negarase o dereito á asistencia xurídica gratuíta se eses signos, desmentindo a declaración do solicitante, revelan con evidencia que este dispón de medios económicos que superan o límite fixado pola lei.

2. Para valorar a existencia de patrimonio suficiente terase en conta a titularidade de bens inmoables sempre que non constitúan a vivenda habitual do solicitante, así como os rendementos do capital mobiliario.»

Catro. O artigo 5 queda redactado como segue:

«Artigo 5. *Recoñecemento excepcional do dereito.*

1. En atención ás circunstancias de familia do solicitante, número de fillos ou familiares ao seu cargo, as taxas xudiciais e outros custos derivados da iniciación do proceso, ou outras de análoga natureza, obxectivamente avaliadas e, en todo caso, cando o solicitante teña a condición de ascendente dunha familia numerosa de categoría especial, a Comisión de Asistencia Xurídica Gratuíta ante a cal se presente a solicitudude poderá conceder excepcionalmente, mediante resolución motivada, o recoñecemento do dereito ás persoas cuxos recursos e ingresos, mesmo superando os límites previstos no artigo 3, non excedan o quíntuplo do indicador público de renda de efectos múltiples, tendo en conta ademais a carencia de patrimonio suficiente.

2. Nas mesmas condicións sinaladas no parágrafo anterior, poderase recoñecer o dereito á asistencia xurídica gratuíta atendendo ás circunstancias de saúde do solicitante e ás persoas con discapacidade sinaladas no número 2 do artigo 1 da Lei 51/2003, do 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade, así como ás persoas que os teñan ao seu cargo cando actúen nun proceso no seu nome e interese, sempre que se trate de procedementos que garden relación coas circunstancias de saúde ou discapacidade que motivan este recoñecemento excepcional.

En tales casos, a Comisión de Asistencia Xurídica Gratuíta correspondente determinará expresamente qué prestacións das recollidas no artigo 6 son de aplicación ao solicitante.»

Cinco. Modifícanse os puntos 5 e 6 do artigo 6:

«5. Exención do pagamento de taxas xudiciais, así como do pagamento de depósitos necesarios para a interposición de recursos.

6. Asistencia pericial gratuíta no proceso a cargo do persoal técnico adscrito aos órganos xurisdicionais ou, no seu defecto, a cargo de funcionarios, organismos ou servizos técnicos dependentes das administracións públicas.

Excepcionalmente e cando por inexistencia de técnicos na materia de que se trate, non sexa posible a asistencia pericial de peritos dependentes dos órganos xurisdicionais ou das administracións públicas, esta levarase a cabo, se o xuíz ou o tribunal o considera pertinente, en resolución motivada, a cargo de peritos designados de acordo co que se establece nas leis procesuais, entre os técnicos privados que correspondan.

O xuíz ou tribunal poderá acordar, en resolución motivada, que a asistencia pericial especializada gratuíta a leven a cabo profesionais técnicos privados cando se deba prestar a menores e persoas con discapacidade psíquica que sexan vítimas de abuso ou maltrato, atendidas as circunstancias do caso e o interese superior do menor ou da persoa con discapacidade, asistencia que se poderá prestar de forma inmediata.»

Seis. O artigo 12 pasa a ter a seguinte redacción:

«Artigo 12. *Solicitudude do dereito.*

1. O solicitante do dereito á asistencia xurídica gratuíta deberá indicar cales son as prestacións incluídas no artigo 6 cuxo recoñecemento pide. O

recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta comportará, en todo caso, a exención do pagamento das taxas e depósitos previstos no número 5 do artigo 6. A solicitude do recoñecemento do dereito poderase formular para os únicos efectos da exención do pagamento das taxas e depósitos sinalados.

2. O recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta, que poderá comprender todas ou algunhas das prestacións previstas no artigo 6, instaranos os solicitantes ante o colexio de avogados do lugar en que estea o xulgado ou tribunal que deba coñecer do proceso principal para o cal aquel se solicita, ou ante o xulgado do seu domicilio. Neste último caso, o órgano xudicial dará traslado da petición ao colexio de avogados territorialmente competente.

3. Cando haxa concorrencia de litigantes nun proceso, o recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta deberá ser instado individualmente por cada un dos interesados.

4. Cando, consonte as leis procesuais, os solicitantes deban litigar baixo unha soa defensa ou representación, deberase computar, para efectos do recoñecemento do dereito, a totalidade dos ingresos e haberes patrimoniais dos solicitantes. Neste caso, se se acredita que os ingresos e haberes patrimoniais de cada un dos solicitantes non exceden os limiares previstos no número 1 do artigo 3, procederase a nomear avogado e, de ser o caso, procurador da quenda de oficio, que deberán asumir a representación e defensa conxunta de todos eles.

5. Se se acredita que os ingresos e haberes patrimoniais de cada un dos solicitantes superan os limiares previstos no número 1 do artigo 3 pero non alcanzan o quíntuplo do indicador público de renda de efectos múltiples, a Comisión de Asistencia Xurídica Gratuíta poderá determinar cales das prestacións establecidas no artigo 6 se outorgarán aos solicitantes.»

Sete. O parágrafo segundo do artigo 16 queda redactado como segue:

«Porén, co fin de evitar que o transcurso dos prazos poida provocar a preclusión dun trámite ou a indefensión de calquera das partes, o secretario xudicial, de oficio ou por petición destas, poderá decretar a suspensión ata que se produza a decisión sobre o recoñecemento ou a denegación do dereito a litigar gratuitamente, ou a designación provisional de avogado e procurador se a súa intervención for preceptiva ou requirida en interese da xustiza, sempre que a solicitude do dereito se formulase nos prazos establecidos nas leis procesuais. Esta suspensión afectará tamén o prazo de emenda a que se refire o número 2 do artigo 8 da Lei 10/2012, do 20 de novembro, pola que se regulan determinadas taxas no ámbito da Administración de xustiza e do Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses.»

Oito. Modifícase a redacción da disposición adicional oitava.

«Disposición adicional oitava. *Substitución das referencias ao salario mínimo interprofesional.*

Todas as referencias contidas nesta lei e na súa normativa de desenvolvemento ao salario mínimo interprofesional se entenderán feitas ao indicador público de renda de efectos múltiples e a súa valoración efectuarase de conformidade co artigo 3.»

Artigo 3. *Modificación da Lei 1/2000, do 7 de xaneiro, de axuízamento civil.*

Un. Modifícase o ordinal 7.º do número 1 do artigo 241, que queda redactado como segue:

«7.º A taxa polo exercicio da potestade xurisdiccional, cando sexa preceptiva. Non se incluírá nas custas do proceso o importe da taxa aboada nos procesos de

execución das hipotecas constituídas para a adquisición de vivenda habitual. Tampouco se incluíra nos demais procesos de execución derivados de tales préstamos ou créditos hipotecarios cando se dirixan contra o propio executado ou contra os avalistas.»

Artigo 4. *Modificación da Lei de axuízamento criminal do 14 de setembro de 1882.*

Modifícase o número 1 do artigo 367 ter, que queda redactado nos seguintes termos:

«1. Poderase decretar a destrución dos efectos xudiciais, deixando mostras suficientes, cando resulte necesaria ou conveniente pola propia natureza dos efectos intervidos ou polo perigo real ou potencial que comporte o seu almacenamento ou custodia, logo de audiencia ao Ministerio Fiscal e ao propietario, se for coñecido, ou á persoa en cuxo poder se atoparon os efectos cuxa destrución se pretende.

Cando se trate de drogas tóxicas, estupefacientes ou substancias psicotrópicas, a autoridade administrativa baixo cuxa custodia se encontren, unha vez realizados os informes analíticos pertinentes, asegurada a conservación das mostras mínimas e imprescindibles que, conforme criterios científicos, resulten necesarias para garantir posteriores comprobacións ou investigacións, e logo de comunicación ao xuíz instructor, procederá á súa inmediata destrución se, transcorrido o prazo dun mes desde que se efectuou aquela, a autoridade xudicial non ordenase mediante resolución motivada a conservación íntegra desas substancias. En todo caso, o conservado custodiarase sempre á disposición do órgano xudicial competente.»

Disposición adicional única. *Cotas de dereitos pasivos e das mutualidades de funcionarios no mes de decembro de 2012.*

Excepcionalmente, no mes de abril de 2013, a contía mensual da cota de dereitos pasivos e da cotización á Mutualidade Xeral de Funcionarios Civís do Estado, ao Instituto Social das Forzas Armadas e á Mutualidade Xeral Xudicial, será obxecto de minoración nunha contía equivalente ao importe que aboase o obrigado por tales conceptos no mes de decembro de 2012 correspondente á paga extraordinaria. No recibo de nómina correspondente a ese mes consignarase, de forma expresa e separada, a cantidade minorada.

Ao persoal funcionario que non se encontre en situación de servizo activo ou equivalente no mes de abril de 2013 pagaráselle, por parte do órgano pagador que lle satisfíxese as retribucións correspondentes ao mes de decembro de 2012, unha cantidade equivalente ao importe que aboase o funcionario no mes de decembro de 2012 en concepto de cotas de dereitos pasivos e mutualidades correspondente á paga extraordinaria dese mes. No mes inmediatamente posterior ao pagamento desa cantidade, o órgano pagador procederá a compensar o importe global destas, mediante minoración do montante das cotas que debe ingresar no Tesouro Público ou á correspondente mutualidade.

O disposto nos puntos anteriores non será de aplicación a aqueles empregados públicos a que se refire o número 6 dos artigos 2 e 3 do Real decreto lei 20/2012, do 13 de xullo, de medidas para garantir a estabilidade orzamentaria e de fomento da competitividade.

Disposición transitoria primeira. *Recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta.*

As normas deste real decreto lei serán tamén de aplicación en relación co recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta, respecto do pagamento da taxa xudicial devindicada conforme a Lei 10/2012, do 20 de novembro.

As cantidades aboadas en concepto de taxas devindicadas conforme a Lei 10/2012, do 20 de novembro, desde a súa entrada en vigor ata a data de entrada en vigor deste

real decreto lei, por quen tivese recoñecido o dereito á asistencia xurídica gratuíta de acordo cos novos criterios e limiares previstos nesta norma poderán ser restituídas, unha vez recoñecido o beneficio de xustiza gratuíta, a través dun procedemento que se deberá iniciar por instancia dos interesados, de acordo co previsto no artigo 221 da Lei 58/2003, do 17 de decembro, xeral tributaria. Para estes efectos, o interesado deberá acreditar tanto o recoñecemento do dereito á asistencia xurídica gratuíta por parte da Comisión de Asistencia Xurídica Gratuíta correspondente coma do aboamento da taxa xudicial devindicada conforme a Lei 10/2012, do 20 de novembro.

Disposición transitoria segunda. *Drogas tóxicas, estupefacientes ou substancias psicotrópicas actualmente baixo custodia das autoridades administrativas.*

O réxime de destrución de drogas tóxicas, estupefacientes ou substancias psicotrópicas regulado no artigo 367 ter da Lei de axuízamento criminal, do 14 de setembro de 1882, na redacción dada por este real decreto lei, será aplicable ás que se encontren baixo custodia das autoridades administrativas no momento da súa entrada en vigor.

Disposición derradeira primeira. *Modificación da Lei 17/2012, do 27 de decembro, de orzamentos xerais do Estado para o ano 2013.*

Un. Modifícase o número un do artigo 104:

«Un. Con cargo aos créditos consignados na sección 32, servizo 02, Secretaría Xeral de Coordinación Autonómica e Local, programa 942N, concepto 461.01, farase efectiva a compensación das cotas do imposto sobre vehículos de tracción mecánica obxecto de condonación no ano 2013, como consecuencia da aplicación dos beneficios fiscais establecidos no vixente Convenio de cooperación para a defensa cos Estados Unidos, do 1 de decembro de 1988. Así mesmo, poderanse incluír naquela compensación as cotas do citado imposto correspondentes aos períodos impositivos de 2011 e 2012.

O cálculo da cantidade que se deberá compensar por todos os conceptos mencionados no parágrafo anterior realizarase conforme os convenios subscritos cos concellos afectados.»

Dous. Modifícase o número 2 da disposición adicional septuaxésima:

«2. Polo que se refire ao cálculo dos ingresos tributarios do Estado do ano 2004, utilizaranse os criterios de homoxeneización establecidos no artigo 20 da Lei 22/2009. É dicir, procederase a simular a entrega á conta do ano 2004 das comunidades autónomas nos termos de cesión correspondentes ao ano 2013. Polo que respecta á liquidación de 2002, calcularase por diferenza entre o rendemento definitivo das comunidades autónomas nos termos de cesión do ano 2013 e as entregas que se efectuasen de acordo cos ditos termos de cesión.

Igualmente, para a determinación do resto dos índices de evolución regulados no capítulo I do título VII desta lei, distintos do anterior, aplicarase o disposto no artigo 20 da Lei 22/2009, do 18 de decembro, substituíndo, se procede, o ano base 2007 polo que corresponda.»

Tres. Modifícase o parágrafo cuarto do número un da disposición adicional septuaxésimo terceira:

«Ademais, no caso de que as entidades locais presenten aforro neto negativo ou endebedamento superior ao 75 por cento dos seus ingresos correntes liquidados no exercicio inmediato anterior nos termos definidos na disposición derradeira trixésimo primeira desta lei, as corporacións locais, mediante acordo dos seus respectivos plenos, deberán aprobar un plan de saneamento financeiro ou de redución de débeda para corrixir, nun prazo máximo de cinco anos, o signo do

aforro neto ou o volume de endebedamento, respectivamente. Polo que se refire a este último, deberase corrixir ata o límite antes citado, no caso de que o dito volume se encontre comprendido entre aquela porcentaxe e a fixada no artigo 53 do texto refundido da Lei reguladora das facendas locais, aprobado polo Real decreto lexislativo 2/2004, do 5 de marzo. Nos restantes supostos de endebedamento excesivo, o plan de redución de débeda deberá corrixir o nivel de débeda, como máximo, á porcentaxe fixada no último precepto citado.»

Disposición derradeira segunda. *Réxime especial de aplicación da Lei 29/1994, do 24 de novembro, de arrendamentos urbanos, aos contratos de arrendamento previstos na disposición adicional única do Real decreto lei 27/2012, do 15 de novembro, de medidas urxentes para reforzar a protección dos debedores hipotecarios.*

1. Os contratos de arrendamento que se subscriban no marco da encomenda ao Goberno prevista na disposición adicional única do Real decreto lei 27/2012, do 15 de novembro, de medidas urxentes para reforzar a protección dos debedores hipotecarios, consideraranse contratos de arrendamento de vivenda e estarán suxeitos á Lei 29/1994, do 24 de novembro, de arrendamentos urbanos, excepto no previsto nos seus artigos 9 e 18, coas especialidades que se regulan a seguir.

2. A duración destes contratos de arrendamento será de dous anos, prorrogables por outro ano.

3. Aos seis meses de producido o impagamento da renda sen que este se regularizase na súa integridade, o arrendador poderá iniciar o desafuzamento do arrendatario. Así mesmo, transcorrido o prazo de duración do contrato, se o arrendatario non desaloxa a vivenda, o arrendador poderá iniciar o procedemento de desafuzamento.

Disposición derradeira terceira. *Modificación do Real decreto lei 10/2008, do 12 de decembro, polo que se adoptan medidas financeiras para a mellora da liquidez das pequenas e medianas empresas, e outras medidas económicas complementarias.*

A disposición adicional única queda redactada nos seguintes termos:

«1. Para os únicos efectos da determinación das perdas para a redución obrigatoria de capital regulada no artigo 327 do texto refundido da Lei de sociedades de capital, aprobado polo Real decreto lexislativo 1/2010, do 2 de xullo, e para a disolución prevista no artigo 363.1.e) do citado texto refundido, así como respecto do cumprimento do orzamento obxectivo do concurso previsto no artigo 2 da Lei 22/2003, do 9 de xullo, concursal, non se computarán as perdas por deterioración recoñecidas nas contas anuais, derivadas do inmovilizado material, os investimentos inmobiliarios e as existencias.

2. O disposto no número anterior unicamente será de aplicación excepcional nos exercicios sociais que se pechen no ano 2013.»

Disposición derradeira cuarta. *Modificación da Lei 9/2012, do 14 de novembro, de reestruturación e resolución de entidades de crédito.*

Engádesse unha letra g) no número 4 do artigo 36, coa seguinte redacción:

«g) As adquisicións de activos por parte da Sociedade de Xestión de Activos Procedentes da Reestruturación Bancaria ao abeiro do disposto na Lei 9/2012, do 14 de novembro, de reestruturación e resolución de entidades de crédito, non estarán suxeitas ao réxime previsto no capítulo II do título I da Lei 15/2007, do 3 de xullo, de defensa da competencia.»

Disposición derradeira quinta. *Título competencial.*

Este real decreto lei dítase ao abeiro das competencias do Estado en materia de Administración de xustiza, lexislación procesual e facenda pública do artigo 149.1.5.^a, 6.ª e 14.ª da Constitución.

A disposición adicional única dítase ao abeiro das competencias atribuídas ao Estado no artigo 149.1.17.^a da Constitución en materia de lexislación básica e réxime económico da Seguridade Social.

A disposición derradeira segunda dítase ao abeiro das competencias atribuídas ao Estado no artigo 149.1.8.^a da Constitución en materia de lexislación civil.

A disposición derradeira terceira dítase ao abeiro das competencias atribuídas ao Estado no artigo 149.1.6.^a da Constitución en materia de lexislación mercantil.

A disposición derradeira cuarta dítase ao abeiro das competencias atribuídas ao Estado no artigo 149.1.11.^a da Constitución en materia de bases da ordenación do crédito.

Disposición derradeira sexta. *Desenvolvemento regulamentario.*

1. O Goberno, por proposta conxunta dos ministros de Xustiza e de Facenda e Administracións Públicas, ditará as disposicións regulamentarias complementarias que sexan necesarias para a aplicación das taxas polo exercicio da potestade xurisdiccional coas modificacións efectuadas por este real decreto lei.

2. Por orde do ministro de Facenda e Administracións Públicas modificaranse os modelos de autoliquidación da taxa para adaptalos ás reformas efectuadas neste real decreto lei.

Disposición derradeira sétima. *Entrada en vigor.*

1. Este real decreto lei entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

2. Non obstante o anterior, as taxas polo exercicio da potestade xurisdiccional que tivesen que liquidar persoas físicas e todos os suxeitos pasivos no caso da presentación dos recursos contencioso-administrativos a que se refiren os números catro e seis do artigo 1, no período comprendido desde o día seguinte ao da publicación deste real decreto lei ata a entrada en vigor da orde do ministro de Facenda e Administracións Públicas pola que se adapte o modelo 696 de autoliquidación e o modelo 695 de solicitude de devolución por solución extraxudicial do litixio e por acumulación de procesos, da taxa polo exercicio da potestade xurisdiccional nas ordes civil, contencioso-administrativa e social, liquidaranse a partir desta última data no prazo de quince días hábiles, quedando en suspenso os procesos no estado en que se encontren. Se os suxeitos pasivos non efectúan esa liquidación, o secretario xudicial fará o requirimento a que se refire o número 2 do artigo 8 da Lei 10/2012, do 20 de novembro.

Dado en Madrid o 22 de febreiro de 2013.

JUAN CARLOS R.

O presidente do Goberno,
MARIANO RAJOY BREY